

Dietari ebrenc d'un bipolar

Albert Fabà Prats

(COL·LECCIÓ NO-FICCIÓ) • 10

DIETARI EBRENC D'UN BIPOLAR

Albert Fabà Prats

The logo for Quorum Llibres, featuring a stylized 'Q' followed by the word 'uorum' in a bold, lowercase sans-serif font, and 'LLIBRES' in a smaller, all-caps sans-serif font below it.

Primera edició: març del 2021

© Albert Fabà Prats

© de l'edició:

Quorum Llibres

C/ de la Violeta, 6 • 43800 Valls

Tel. 977 60 25 91

quorum@quorumllibres.cat

www.quorumllibres.cat

Disseny i composició: 3 × Tres

Impressió: Romanyà Valls, SA

ISBN: 978-84-16342-46-4

DL T 61-2021

Per a Cinta, Alberto i Noemí.

En memòria de Manolo Pérez Bonfill,
mestre i amic.

Amb tots los bons que em trob en companyia

JORDI DE SANT JORDI

DIJOURS, 10 DE MAIG DE 2018

M'he despertat poc abans de les sis. He tornat al llit, però ja no he pogut agafar altre cop el son. El cap em bull. Les idees s'amunteguen, apressadament. I, ves per on, en el moment de posar-me a escriure aquestes ratlles, he retrobat el poema d'Estellés que ahir li vaig ensenyar al meu fill, per allò de la Roig. És aquell que comença «M'he masturbat avui mirant el cos | des del meu llit d'una jove a la platja»... Pau ha de fer un treball sobre Montserrat Roig i jo li vaig buscar, per si li podia fer menester, aquella entrevista d'un programa televisiu que es deia *Personatges*. Cap a les acaballes la periodista (i escriptora) li fa llegir al poeta valencià aquest poema, gairebé pornogràfic, «indecent», em sembla que diu, allà mateix, Estellés. Tot plegat m'ha suggerit, de retruc, que potser li podria plantejar a Josep, el músic, que enguany ens retrobem amb el poeta de Burjassot, com ja vam fer amb el *Coral romput*, però ara de la mà de la seva poesia eròtica...

No recordo ben bé el darrer cop que m'hi vaig acarar. Però els símptomes són clars. Llevar-se molt aviat. El cap que et bull. Infinitat de projectes. Alguns de viables i altres totalment inversemblants. La Noemí sempre em recorda, amb ironia, aquell dia que li vaig dir «Vull aprendre xinès. I comprar-me un estudi, aquí als edificis que s'han construït, a la vora de casa.» Projectes poc realistes, òbviament. Tanmateix, aquests dies d'eufòria, en el fons, sempre acaben sent més passadors que els d'apatia i tristor. De vegades li havia reconegut a en Heinrich: si em curés del tot, potser fins i tot els enyoraria.

DISSABTE, 19 DE MAIG DE 2018

Ahir vaig venir cap a Tortosa. Vam quedar amb Imma que hi baixaria un cop al mes. Mons pares ja són molt grans i convé donar-los un cop de mà. Cinta, de fet, està bastant atrotinada: pràcticament només va del llit a la taula (per esmorzar, dinar i sopar) i de la taula a la butaca, on fa alguna becaina i sobretot mira la tele. La transportem amb una cadira de rodes, tot i que encara és ella qui s'aixeca (del llit, del banc, de la butaca) i s'hi asseu (a la cadira). Són al Turó.

El Turó és una caseta, enmig del camp, a deu minuts en cotxe de la ciutat de l'Ebre. A la vora també hi ha un magatzem fet amb quatre barandats. Li diem així perquè està situada en un turonet enlairat, enmig de dos barrancs, el barranc de la Llet, per la dreta, i un altre que no sé ni tan sols si té nom, a l'esquerra. La vista és esplèndida. Al fons, el muntanyam del Port, per la vessant de la vall del riu. I la seva silueta, tan característica. La punta de Caro, que sembla apropar-se a la Barcina, fins a tocar-la. I després aquella brusca davallada del Tossal de la Reina. I els rossegalls blancs de les Rases del Marraco. Els cims es van perdent a l'horitzó, fins que s'albira, allà lluny, a la dreta, el revolt del riu, al coll de Som. Per l'altra banda s'hi veu clarament un dels Pallers, com un mugronet inserit en el rocam, i més enllà la Mola Castellona, que només s'aprecia a les matinades dels dies clars, i al fons Mas de Barberans, les llumetes del qual pampalluguegen, quan es fa fosc.

Man germana insisteix que baixin a Tortosa. Que ja són molt grans, massa grans, per estar-s'hi, allà. I és que no hi ha llum elèctrica, encara que tenen unes quantes plaques solars que els proporcionen un mínim de prestacions energètiques. Fa fred, massa fred a l'hivern, tot i que encenen una llar de llenya que fa molt caliu. Però el foc s'ha d'alimentar. Transportar el combustible, netejar la cendra, encendre els primers branquillons, anar afegint buscalls, cada cop més grossos, cada matí. Tenen l'ajut de dues dones, l'una que puja a primera hora, per aixecar del llit ma mare, i l'altra al vespre, per allitar-la. Però, mentre, estan sols. Imma hi insisteix, tot i que mon pare no ho vol.

Sempre que vinc a Tortosa, noto que hi ha alguna cosa dintre meu que comença a esgarriar-se lentament, i més endavant m'envaeix altre cop la tristor, més assuavida, això sí, d'ençà que em prenc el liti. Però aquest cop no m'ha passat. Parlant d'una altra cosa, ja li he dit a en Josep, el músic, si podem fer un altre Estellés. M'ha dit que sí. Quina alegria! Vaig resseguint tots els volums de la seva obra completa i anoto quins poemes podria fer servir. I ja he triat el títol. *Poesia eròtica. I d'amors. I de vida*. Així el conjunt quedarà més divers. Poemes d'aquells, gairebé «indecents», combinats amb un erotisme suau, indicial i altres tirallongues de versos, abassegadores, tan pròpies de la seva poesia.

DIUMENGE, 27 DE MAIG DE 2018

Dijous ma mare ens va fer un bon ensurt, tot i que ara està molt millor. Per això he pogut escapar-me alguna estona, de l'hospital. El cas és que li van

trobar aigua als pulmons i la van ingressar. Però evoluciona positivament, com se sol dir, i a mitja tarda he aprofitat per quedar amb Julio.

Julio i jo (i Manolo i Ventura) som amics de fa molt temps. Tots quatre ens vam conèixer a l'institut i de seguida vam forjar una amistat intensa. Anàvem junts, arreu. Férem teatre. Amb Julio vam escriure (devíem tenir uns vint anys escassos) aquella obra contra el transvasament... Manolo i jo, a més, ens trobàvem al repàs de la *Madame*, a estudiar francès, i en acabar feiem llargues passejades, de casa meva, al carrer de l'Argentina, fins a Remolins, el seu barri. Un recorregut que repetíem, un cop i un altre cop, en converses inacabables.

Ara, amb Julio, parlem una mica de tot, però sobretot de la nostra malaltia. Sí, ell també és bipolar. Jo, no sé ben bé el perquè, pensava que patia d'esquizofrènia. Però, no, som del mateix ram.

A mi em va costar d'acceptar, que estava malalt. Finalment, però, gràcies a la insistència de Noemí, vaig demanar ajuda a un professional, un psicòleg. Hi vaig anar durant gairebé un any i mig. Aleshores tenia uns cicles molt regulars, de quinze dies. El pitjor eren les depressions. Insomni. Manca de gana. Caminar arrossegant els peus. I sovintejades idees de suïcidi. Heinrich, finalment, em va dir que ell no hi podia fer res més. Que anés a un psiquiatre. Vaig seguir la seva recomanació. I el metge, que va morir, per cert, poc temps després, em va receptar liti. Julio també se'n pren. Tres pastilles al dia. Jo només n'ingereixo dues. Deu ser per això que encara tinc cicles, encara que més llargs i esmorteïts. I direu, per què? El cas és que quan vaig augmentar la dosi, de seguida vaig arrossegar un estrenyiment monumental. I vaig tornar a les dues pastilles diàries. I aixíestic, des d'aleshores. La torna és que encara mantinc els dies d'eufòria. I, com que la tristor és relativament controlable, no tinc gaires estímuls per tornar a l'estrenyiment...

DIMARTS, 5 DE JUNY DE 2018

A les sis i trenta de la vesprada he tornat a traspasar la portalada de l'estació. He enfilat les escaletes del Seminari. Són moltes, i arribo a dalt de tot panteixant. Passo per la vora d'un parell de nois, que festegen. He enfilat el camí del Turó. Encara fa bo. Ara no canto, com havia fet al matí.

I és que ahir, ja de nit, me'n vaig adonar que havia perdut les claus del cotxe. I avui, en llevar-me (d'hora, a les set) les he tornat a buscar, sense èxit. M'he dit que havia d'anar a casa, a Barcelona, a buscar el joc que tinc allà. Mon pare, man germana, me'n volien fer desistir. Les buscarem millor

i les trobarem, m'insistien. Però jo, tossut com soc, a dos quarts de vuit del matí he obert la tanca del Turó i me n'he anat, camí avall. Cantant, com no podia ser menys. La calma del matí, l'aire, frescal, la solitud, tot m'incitava al cant. M'hi recreava com si mengés una llepolia. Quan he arribat a un dels revolts, ja gairebé a tocar la rotonda de l'hospital, he sentit picar de mans. La cançó s'ho valia: *Napolitana per a tu*. Lletra i música de Raimon.

Per aprofitar el temps, m'he emportat un dels dietaris que fa poc temps vaig comprar a Viladrich, *L'incert alberg*. Comença l'1 de gener de 2011 i acaba el darrer dia de l'any. Entre el viatge d'anada i tornada li pego una bona mossegada. Ara ja en sé quatre coses, de Josep Igual, l'autor que l'ha escrit. Nascut a Benicarló (allà Ventura en tenia una padrina, si no em falla la memòria). Ara viu a Amposta. Poeta, novel·lista, escriptor de dietaris. Cantant. Ebrenc. M'agraden les seves descripcions metereològiques. «Tebior quasi primaverat, després de les boires i humitats dels darrers dies [19 de gener]. Sol lleganyós a primera hora [26 de març]. Bromes que filtren l'unànime safirà empastifat [13 de maig]. Aire africà. Calorada sense embuts [27 de juny]. Calitges sobre la cereal verdor de la ribera [2 de setembre]. Neu als cims. Aire tallant [16 de desembre].» Estil comprimit. Frases curtes. Impressionista. M'adono que li agrada en Brassens, com a mi. Em quedo a la pàgina 160. Demà més.

Ara caic que no he explicat allò de les claus. En entrar, cap al migdia, a Barcelona, em trobo mon fill, que em diu: «Ja han trobat les claus.» Déu meu de la creu! Les meves neurones m'han jugat, un altre cop, una mala passada. Però el viatge no haurà estat en va. He llegit més de mig dietari. He cantat. M'han aplaudit...

En arribar al Turó, descanso, escric aquestes ratlles i miro la televisió. M'ajoco tard, massa tard.

DIMECRES, 6 DE JUNY DE 2018

Malgrat la tardança d'allitar-me, m'alço molt d'hora. És l'«espit», l'eufòria del cicle. No m'ha entrat, doncs, la tristor. Em penso que hi ha ajudat força l'activitat d'aquests dies. Anar amunt i avall. Visitar pisos perquè s'hi quedi Cinta, en sortir de l'hospital (ja en tenim un, de mig emparaulat). Empapussar ma mare. Llegir.

Baixo cap a Tortosa. És molt d'hora i no hi ha res obert. Passejo. Pujo pel pont vell, el de sempre, que han remodelat fa poc temps. Camino per la vora del riu, que ara mateix porta força aigua. El desgel, les pluges... Una

noia jove acarona un gat. Mentrestant, s'ha fet l'hora de comprar el diari. I d'esmorzar. Aprofito per acabar d'empassar-me el dietari d'Igual.

A la pàgina dos-cents trenta-sis hi trobo, com per casualitat, un paràgraf sobre els neutrins: «Els físics han descobert que els neutrins viatgen més àgils —d'un pam llarg— que la velocitat de la llum. Una obertura de compàs que ens depassa els límits imaginatius. Les fixacions d'Einstein podrien no servir de molt.» Ben trobat i ben escrit. Ara que me'n recordo, però, al final tot va ser que s'havien desendollat uns cables... Les fixacions d'Einstein encara sembla que serveixen, doncs, no diré que de molt, però continuen estant ben encaminades.

Unes quantes pàgines abans m'havia ensopegat, com qui no vol la cosa, amb els seus desficiis hospitalaris. «M'esperen dies d'acompanyament d'hospital [29 d'agost].» Em sona, tot plegat. Ell s'estava a Tarragona, al Joan XXIII, per son pare. Jo a Tortosa, al Verge de la Cinta, per ma mare. Compartíem habitació, ell amb el propietari d'una cafeteria, jo amb una senyora equatoriana, que s'ofegava. Grans cridòries, en un moment donat. *¡Me ahogo!* El cor, mig encongit. Ens fan sortir de l'habitació, durant dues hores llargues. Llegeixo un dels llibres del 68, que tinc entre mans. Cinquanta anys no poden passar en va. La dona, finalment, es queda tranquil·la. Pot respirar millor, amb una andròmina a la boca. Jo he quedat molt satisfet de l'estada hospitalària. No sabem el que tenim, em dic. El 13 de setembre li donen l'alta, al pare de l'Igual. A ma mare avui la passaran a l'Hospital de Jesús.

Males notícies. «Anit va morir el pare [3 d'octubre]» escriu l'ampostí. Ma mare està bé. Molt millor.

Quan torno cap a casa, per l'autopista, m'agafa el xàfec que ara mateix surt a les notícies. A l'altura de Cunit, fins als túnels. Gairebé no hi guipo. Segueixo, com per esma, els llums vermells, de boira, del cotxe del davant. Tinc el cor, altre cop, mig encongit. L'aiguat és com un mar que, de sobte, et cau a sobre. Gràcies dels llargs caus que foraden la muntanya, que apai-vaguen, de tant en tant, el diluvi. En sortir del darrer, ja a Castelldefels, la mullena va perdent, a poc a poc, intensitat.

DISSABTE, 9 DE JUNY DE 2018

Aquest vespre hem sopat amb en Pep i la Rosa. Som molt amics. Ens coneixem del Turó Blau, l'escola de primària on estudiaven l'Abril i en Pau i, també, la seva filla. La Rosa treballa de professora d'anglès, a secundària. I en Pep és físic. Ell i jo sempre ens embarquem en curioses converses sobre

relativitat i quàntica, mentre les dones ens abandonen, discretament. Avui, però, ens hem portat bé. Només per uns instants (escassos) hem fet una lleugera marrada cap a la moció de censura, fins que Noemí ens ha tocat el costó: «No estarem tota la nit parlant de política, no?» Ha estat una vetllada molt agradable. Sempre n'és, de fet, quan quedem amb ells.

Per arrodonir la nit, emulem un programa televisiu, que es diu *Joc de cartes*. Es tracta que cadascú puntui el restaurant on hem fet l'àpat, des del punt de vista de l'espai, el servei, el menjar, el preu i la cuina (nosaltres substituïm, per motius obvis, la cuina pels lavabos). Prèviament, n'hem d'intentar endevinar el preu. Un cop tothom ha valorat els diversos epígrafs, comentem les puntuacions. En Pep fa veure que és el presentador del programa (bàsicament, fa la funció de sembrar la zitzània). Ho fa molt bé. «A veure, Albert, com és que has valorat tan baix el servei?» «Home, no ens han portat el pa, que havíem demanat. I, per acabar-ho d'arrodonir, ens el cobren», dic jo. I la Rosa, que és un tros de pa (valgui la redundància) apunta: «Ei, però el cambrer, el noi, era molt agradable, no?» Fem bromes. Riem.

DIUMENGE, 17 DE JUNY DE 2018

Arribo a Barcelona, quan ja toco amb les puntes dels dits les *vespres*. Estic bé, un xic fatigat, un altre cop, per allò de conduir. Però bé. Ja he dit algun cop que, anteriorment, baixar cap a l'Ebre em produïa un cert esllanguiment anímic. Ara no ha estat així. M'ensumo que es deu (em penso que ja ho he apuntat, en part, més a dalt), d'una banda, al dinamisme, al fet d'estar actiu (visitar ma mare, el pis, anar d'aquí cap allà), però, de l'altra, al fet d'anar rumiant i escrivint aquest dietari. Com si acabés tenint, sense voler, un cert caràcter terapèutic. De seguida que em llevo, ja penso què hi escriuré. Això, allò, aquest detall, aquella anècdota. Les neurones s'activen i mantenen el ritme, encara que alguna cosa a dintre meu els demani que vagin hivernant. Abans, per contra, quan anàvem al Turó, descansàvem i dormíem, molt. Potser d'aquí prové la diferència.

Ahir a la tarda, després de dinar, vaig anar a veure ma mare. L'han canviada d'hospital. Ara s'està al de Jesús, l'hospital de la Santa Creu. Només de llegir aquest nom, en una placa que presidia l'entrada, em van venir a la memòria, com unes ombres, uns xiquets que deien (potser a una processó?), amb una mena de salmòdia, les frases següents: *Una caritat, per la mort de Déu. | Per a l'hospital de la Santa Creu!*

En aquest hospital va nèixer man germana Montse. Jo tenia onze anys. Era l'any 1967. Noemí encara no havia nascut. Ara, encuriosit, miro la cartilla d'escolaritat, per saber què feia jo, aleshores. És un llibret petit de color blau, en què posa «Ministerio de Educación Nacional». I, més avall, «Dirección General de Enseñanza Media». I més cap avall, encara, «Libro de Calificación Escolar». Llavors jo feia primer de batxillerat (elemental). En aquell temps hi havia el batxillerat elemental, des dels onze anys fins als catorze, i el superior, que constava d'un curs més i del COU (*Curso de orientación universitaria*). Entremig, hi havia una revàlida. Si no la passaves, no podies continuar estudiant.

En fi, cap a les sis de la tarda, vaig posar ma mare a la cadira de rodes i vam baixar a una àmplia plaça que hi ha davant per davant de l'entrada de l'hospital. Feia una tarda esplèndida i a l'ombra s'hi estava molt bé. Des d'allà, al fons, es veia la serra del Boix, les muntanyes on hi ha el Turó, a mig vessant. Al davant teníem una munió de molins de vent i, més a la dreta, les antenes de la Creu, darrere mateix de la caseta on viu, encara, mon pare. La creu de Coll redó també és molt a prop de la muntanya de Lluís, mon cosí.

Natros sempre li dèiem, de petit, *Luisito*. Així, en diminutiu. Avui, diumenge, al matí, hi he quedat per traslladar uns quadres de mon pare, de la casa on sempre hem viscut (i ara hi viu Montse) a l'*ensanche*, fins a la nova llar de ma mare, enfront del parc. No ho he dit, fins ara. Mon pare era pintor de parets, però també tot un artista. A mi m'agrada molt com pinta. Amb Lluís hem traginat cinc o sis quadres. Si n'hagués de triar algun, potser em quedaria amb aquell abstracte, que era al rebedor de casa. També n'hi ha un altre, de petitó, a l'oli, d'uns carrers d'Horta de Sant Joan. Bé, i els de la Plana: el de les oliveres, recargolades en elles mateixes, i aquell del garrofer que hi havia davant la casa, i la taula amb unes olives trencades, a sobre...

La Plana. Quants records! Amb Luisito n'hem evocat uns quants.

A baix mateix del massís del Port, s'estén una àmplia planúria, que els pagesos han aprofitat, des de temps immemorials, per a l'agricultura. Sobre-tot per plantar-hi oliveres. Des del mirador de Mas de Barberans, s'albira un mar amplíssim de verdor olivarenca, que s'estén des de la frontera amb les terres valencianes fins a una mica més enllà del riu, allà al coll de Som. Ara ja han arrencat moltes oliveres, per plantar-hi tarongers, o moltes finques s'han quedat ermes, però quan estíuejàvem a la Plana, tot n'anava ple, d'oliverar.

Es tracta d'una finca que mons pares tenien, al terme de les Corralisses, molt a prop del barranc de Sant Antoni. Quan van tancar Manolo i Fede-

rico, a l'estat d'excepció del 1969, mon pare ho va deixar tot i es va dedicar a fer de pagès. Pagès de corbata, que en deien. Eren els pagesos que tenien un altre ofici (com mon pare, que, com he dit, era pintor de parets) i, per alguna raó, decidien dedicar-se a l'agricultura, sense ser el seu ofici. Manolo Pérez, Federico Mauri, Vilàs, Agustí Forner, mon pare... havien creat el Macla 65, un col·lectiu d'artistes, molts dels quals vinculats al PSUC. Feien exposicions *compromeses*, com la que van organitzar el 1966 contra la guerra del Vietnam. Tot es va quedar aturat quan van detenir i tancar a la presó durant un temps, com ja he dit, a dos d'ells. Recordo que mon pare havia començat una sèrie de quadres sobre un negre americà (uns punys tancats, davant d'un pa; la cara del negre; una cortina, d'una casa, humil i pobra) i el 1969 n'estava fent els peus... Van quedar allà, immòbils, com si s'hagués aturat el temps, fins que els va recuperar, en morir Franco.

Mon cosí Lluís té ben vius, encara, els records d'aquells estius. Ell devia tenir onze o dotze anys, Imma uns catorze i jo setze o disset. Montse era més petita, quatre o cinc. Ens estàvem tot l'estiu allà, amb la iaia Lola, la mare de mon pare. Hi havia una bassa (*lo lago*, l'hi dèiem), amb aigua que havien de pujar amb uns camions cisterna, que ens servia per a tot l'estiu (i que també s'aprofitava per regar els ametllers, que mon pare havia plantat, després d'arrencar les oliveres). Quan mons pares arribaven, sempre estàvem al *lago*, arruixant-nos i intercanviant-nos poalades d'aigua. *Qui no pot segar, espigola*.

DILLUNS, 18 DE JUNY DE 2018

Diria que em ronda alguna cosa. Un desassossec, un abatiment... M'ha costat llevar-me i, d'entrada, m'he estirat al sofà. Del llit al sofà, ves quin gran prodigi! Sospirs. El cap, desmenjat, repenjat al darrere del tot, dalt del respall de l'àmplia andròmina. Però havia d'aixorejar el meu fill. I, després, altre cop al sofà. Més sospirs. Em ronda alguna cosa, sí.

Després d'esmorzar (al bar de sempre, de davant de casa) he anat arrossegant els peus, com si fos una papaterra. Però m'he refet, per moments i m'ha vingut al cap Raimon. *Mentre s'acosta la nit*. No és, certament, un text encoratjador. Però evocar-la, migcantar-la, en veu baixa, ja ha representat tot un què. El cant és un símptoma ben clar del meu estat d'ànim. Els dies d'eufòria sempre estaria canta que cantaràs. Els de tristor, callat.

A mesura que passa el dia em vaig reviscolant. Faig força feina. M'activo. M'envien un missatge electrònic que ha arribat *Marx (sin ismos)*, el llibre

de Fernández Buey, que vaig encarregar. El vaig a buscar, en acabar la jornada. Camino pausadament, però de manera tranquil·la, mentre repasso les notícies que encara no havia llegit. Mentrestant, els cossos, voluptuosos, passegen les seves corbes, pels carrers de la ciutat.

Allò del matí, deu haver estat una falsa alarma? És difícil de saber. Mentre l'eufòria s'instal·la de cop, d'un dia per un altre, sense avisar, a la tristor li costa d'arribar, com si sabés els mals averanys que porta... Venen aleshores uns dies estranys, on les dues ànimes malden per imposar-se i no saps ben bé on ets. Deu ser això?

DIMECRES, 20 DE JUNY DE 2018

En un primer moment més aviat he respost amb un cert astorament. Després la mirada se m'ha enterbolit, de sobte. Em deien que Manolo Pérez Bonfill s'havia mort, ahir. I avui a la tarda l'havien soterrat. Precisament fa ben poc temps, quatre dies, si no m'erro, jo en parlava, de Manolo i Federico, en aquest mateix dietari. Una morbosa casualitat...

Ja us deveu haver adonat que Manolo Pérez ha ocupat un paper important, a la meua vida. Imagineu-vos l'impacte, per als ulls d'un infant de deu o onze anys, que a casa seva es troben, en tertúlies nocturnes, gent (homes, la majoria) que després tindria, de professors, a l'institut. Com els hauria de tractar? Com em tractarien, ells? Sempre hi vaig tenir una relació especial, d'una certa distància, però alhora com si fossin... de casa. Me'n recordo molt, de tots plegats, quan venien l'Ovidi, i en Raimon, allà als Cantaires, al local que tenien, a baix de tot de la carretera Simpàtica. Al final del recital sempre s'aixecaven dels seients, plegats, com una tropa d'intel·lectuals compromesos, a aplaudir rabiosament els cantants.

Els secretes devien aprofitar l'ocasió per clissar-los, novament.

Més endavant, quan ja havíem acabat el COU, a alguns se'ns va acudir la idea de fer teatre. Li vam demanar consell a Manolo sobre quines obres podríem representar. Amablement, ens en va indicar un parell. Vam triar *El tintero* de Carlos Muñiz. Ell venia, de tant en tant, a fer-nos de director. Érem més de disset actors. Encara en conservo els noms: el protagonista era Fernando Solé, que feia d'un pobre oficinista desgraciat, al qual martiritzaven el Cap de personal (que era jo; sempre m'ha agradat fer de *dolent*) i el director (aquest paper el feia Juanito, que després seria alcalde socialista); també hi havia tres oficinistes pilotes (Pim, Pam i Pum, en mans de Julio, Santi Forné i Mariano Borràs, respectivament); Ventura, que era un amic de

Crock, l'oficinista, sempre s'equivocava: un dia emmanillava el protagonista a un banc, per una mà, i el desenmanillava per l'altra, o no es recordava mai de la lletra que li tocava dir; finalment, hi havia tres noies, Tere Massagué, Paquita Gauxachs i man germana Imma, de memòria prodigiosa, que se sabia el paper de tothom. La maquilladora era Anna Bel, la dona de Manolo.

Per acabar-ho d'arrodonir, vam decidir escriure aquella obra contra el transvasament, que vam acabar estrenant el dia que van legalitzar el PCE. La majoria del text el vam proposar Julio i jo. I li passàvem al nostre antic professor de literatura, per tal que el supervisés i el millorés.

Manolo, en definitiva, sempre ha estat una gran persona. I un molt bon escriptor. Jo hi destacaria, per exemple, un dels seus darrers llibres de narracions curtes *Abusos del ritual* (2009). D'allà en copio un text d'un petit conte, *Migdiada*:

Som a l'estiu, un agost cremant. A la plana, rostida pel sol, el temps esdevé estàtic, assossegat, com si res no passés al món. La plenitud del dia (per coure l'aliment, també per fugir de la calda i també per deixar-se anar per l'atracció animal de la nyonya) reclama peremptòriament i peresosament el ritual viciós i clàssic de la migdiada.

A la pallissa de la caseta de pagès, al seu altell situat a l'espai del sostre més alt de la inclinació de la teulada, el jaç de la palla ofereix el lloc idoni.

Hagués pogut triar altres escenes, de la ribera, que ell tan bé coneixia, gràcies a la casa d'estiu que tenia a l'Ampolla. Però és que jo soc més de secà, no ho puc evitar.

DIUMENGE, 24 DE JUNY DE 2018

Muerte a Franco. «Sí, sí, això era el que pintàvem, fa anys, als murs del Besòs», em diu el meu amic J. «Y es que yo, entonces, era de la Joven Guardia Roja». S'escau el record, perquè, enguany, hem passat la revetlla de Sant Joan a Can Zam, a tocar del parc del Besòs.

Aquests terrenys s'anomenen així perquè, a principis del segle xx, eren fèrtils terres de conreu de la masia que porta aquest nom. Ara hi ha, d'una banda, un parc (on se celebra la revetlla), que es construí el 1999, quan encara era alcaldessa Manuela de Madre; i, de l'altra, una àmplia esplanada, que l'Ajuntament de Núria Parlón aprofita per fer espectacles musicals de caràcter massiu. El proper, el Rock Fest Barcelona. Ben curiós, un esdeveniment colomenc, amb el nom de Barcelona. La força simbòlica de la gran metròpoli.